

მთავრობის სწორი ეკონომიკური პოლიტიკა - ეკონომიკური ზრდისა და ქვეყნის სიძლიერის საწინდარია

ომარ გოცაძე
სტუ პროფესორი

რეზიუმე

მთავრობის სწორი ეკონომიკური პოლიტიკის გატარებაზე, დიდადაა დამოკიდებული ქვეყნის ეკონომიკისა და ხალხის ცხოვრების დონის ამაღლება. მაშინ, როცა მცირე ბუნებრივი რესურსების მქონე აგრარულ ქვეყანას, სოფლის მეურნეობის პროდუქტები უცხო ქვეყნებიდან შემოაქვს, ვერ ვიტყვით, რომ მთავრობა სწორ ეკონომიკურ პოლიტიკას ატარებს და ქვეყანას, რომელსაც ადამიანთა ინტელექტუალური რესურსი გააჩნია და, შეუძლია თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი საწარმო აამუშაოს, ამ დროს ქვეყნიდან კაპიტალში გაგყონდეს ხის დაუმუშავებელი მასალა და ოქროს ფასში შემოქონდეს ამავე მასალისაგან დამზადებული ავეჯი, ხელისუფლების მხრიდან შეცდომაა. ისეთი სუსტი ეკონომიკისა და ბუნებრივი რესურსებით ღარიბი ქვეყანის მთავრობა, როგორიც საქართველოა, თავს ნებას არ უნდა აძლევდეს პროდუქცია ნედლეულის სახით გაიტანოს. ქვეყანა, რომლის მშპ 14 მილიარდი ამერიკელი დოლარიც არ არის, ხოლო საგარეო ბალანსი უარყოფითია და -5,780.4 მილიონ ამერიკულ დოლარის შეადგენს, ვერ ვიტყვით, რომ ხელისუფლება სწორ ეკონომიკურ პოლიტიკას ატარებს.

CORRECT ECONOMIC POLICY OF THE GOVERNMENT IS THE PRECONDITION FOR ECONOMIC GROWTH AND STRENGTH OF THE COUNTRY

ABSTRACT

Improvement of the country's economy and people's standard of living largely depends on the government's correct economic policies. While an agrarian country with small natural resources is importing agricultural products from foreign countries, we cannot say that the government is pursuing the right economic policy. A country with an intelligent human resource and capable of operating a state-of-the-art enterprise, which exports wooden raw materials from the country cheaply and imports furniture made of the same material at a reasonable price, is a mistake by the government. A country with a poor economy and natural resources like Georgia should not be allowed to use its product as raw materials. In the country, whose GDP is not 14 billion US dollars and its trade balance is negative and equals 5,780.4 million US dollars, we cannot say that the government is pursuing the right economic policy.

საკვანძო სიტყვები: ხელისუფლების სწორი ეკონომიკური პოლიტიკა. მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდა. მოსახლეობის კეთილდღეობის გაუმჯობესება. უარყოფითი საგარეო ბალანსი. დაუმუშავებელი ხის მასალის გატანის ნაცვლად, მისგან დამზადებული მზაპროდუქციის რეალიზაცია.

* * * *

ხალხის მიერ არჩეული და ნდობაგამოცხადებული ხელისუფლების უპირველესი მოვალეობა და საზრუნავი უნდა იყოს მოსახლეობის კეთილდღეობის ამაღლება და ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის განმტკიცება. ეს სადავო არაა და ამაზე შევჩერდები. იმისათვის, რომ მოსახლეობის კეთილდღეობა ამაღლდეს და ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობა განმტკიცდეს, აუცილებელია ეკონომიკის განვითარება, ქვეყნის მშპ-ის გაზრდა და საგარეო ვაჭრობის დადებითი ბალანსი. ყველა ამ პრობლემის გადასაჭრელად, მთავრობის მიერ გატარებულ რეფორმებსა და სწორ ეკონომიკურ პოლიტიკას, გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება. სტატიაში საუბარია მხოლოდ ქვეყნიდან ხის მორებისა და ნახევარფაბრიკატების გატანისა და შემოტანილ მზა ავეჯთან იდაკავშირებით ხელისუფლების მიერ გატარებულ ეკონომიკურ პოლიტიკაზე.

საქართველოს, რომელიც ჯერ კიდევ ტრადიციულ აგრარულ ქვეყანად რჩება, თავისი ხალხის გამოსაკვებად ხახვი, ნიორი და კარტოფილი თურქეთიდან, ჩინეთიდან და ინდოეთიდან არ უნდა შემოქონდეს. ამ მიმართებით ხელისუფლებამ, მეტი ყურადღება უნდა გამოიჩინოს სოფლის მეურნეობის მუშაკების მიმართ და, მათ შეღავათიანი პირობები შეუქმნან უხვი და იაფი სოფლის პროდუქტების საწარმოებლად. ჩვენდა სამწუხაროდ, არც თუ ისე დიდი ხნის წინ, საქართველოსთან შედარებით ეს ჩამორჩენილი ქვეყნები ეკონომიურად ისე განვითარდნენ, და ისეთ პროგრესს მიაღწიეს ტექნიკის განვითარების მხრივ, რომ ზემოაღნიშნული პროდუქტების წარმოება ბევრად იაფი უჯდება, ვიდრე ქართველ გლეხს. ამიტომ შეღავათებია საჭირო, რომ ქართველ გლეხს და ფერმერს, მოწეული მოსავალი იაფი დაუჯდეს და უცხო ქვეყნებიდან შემოტანილ პროდუქტებს კონკურენცია გაუწიოს.

მართალია სოფლის მეურნეობის განვითარების ხელშეწყობი პროგრამა, „მცირემიწიან ფერმერთა საგაზაფხულო სამუშაოების ხელშეწყობის ღონისძიებები“, რომელიც მთავრობის მიერ 2014-16წწ. განახორციელდა, სასარგებლოდ წაადგა სოფლის

მეურნეობის მუშაკებს, რადგან ამ საშელავათო ღონისძიებებით საგაზაფხულო სამუშაოები, ხვნა-თესვისა და სასუქით უზრუნველყოფის ხარჯები აუნაზღაურდათ. ამ მიმართებით სულ დაიხარჯა 149,260,390 ლარი. წელიწადში საშუალოდ 50 მილიონი. პროგრამა რა თქმა უნდა შეღავათიანი იყო და სასიკეთოდ წაადგა თითოეულ გლეხკაცს, მაგრამ არც თუ დიდი შედეგის მომტანი. ცხოვრებამ დაადასტურა ბევრად აჯობებდა ეს თანხები სასოფლო-სამეურნეო მანქანა-იარაღების შესაძენად დახარჯულიყო და, შეძენილი ტექნიკა თანაბრად განაწილებულიყო სოფლებზე. ამ თანხით შეიძლებოდა 130 ცხენისძალიანი სოფლის პირობებში ადაპტირებული და, მათთვის ყველაზე მეტად საჭირო და მოხერხებული „ბელარუსის“ ტიპის 1500 ტრაქტორის შეძენა. რომელიც უნდა განაწილებულიყო და საკუთრებაში გადაცემოდა სოფელს. შეიძლება მთლიანად არა, მაგრამ მნიშვნელოვანწილად მაინც გადაჭრიდა სოფლად ხვნის პრობლემას და ამდენი დაუხნავი და აუთვისებელი მიწებიც აღარ იქნებოდა ქვეყანაში. მშრომელი კაცის შრომასაც მეტი ეფექტი ექნებოდა და ტრაქტორებიც უფო დიდი ხნით მოემსახურებოდნენ მოსახლეობას, ვიდრე ეს სამი წელი იყო. ამიტომ უკეთესი იქნებოდა ხელისუფლებას გაეთვალისწინებინა საქვეყნოდ ცნობილი შეგონება, რომ „ადამიანები თევზით კი არ უნდა მოვამარაგოთ, მათთვის კერა უნდა ვასწავლოთ“.

ქვეყნის ეკონომიკისა და მშპ-ის შექმნაში მნიშვნელოვანი წვლილი მიუძღვის ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის დადებით ბალანსს, ანუ წმინდა ექსპორტს, რომელიც სამწუხაროდ ამ ბოლო 10 წლის მანძილზე უარყოფითია და საკმაოდ ჩქარი ტემპით ღრმავდება. 2009 წელთან შედარებით, როცა ბალანსი -3,342.1 მილიონ ამერიკულ დოლარს შეადგენდა, 2018 წლისათვის დეფიციტი თითქმის გაორმაგდა და -5,780.4 მილიონამდე გაიზარდა. დანვრისგან მონაცემები მოცემულია ცხრილში N1.

მონაცემები საგანგაშოა, რადგან მილიარდობით უარყოფითი სავაჭრო ბალანსზე საუბარი და, ისიც ისეთი პატარა, სუსტი ეკონომიკისა და მცირე ბუნებრივი რესურსების მქონე ქვეყნისათვის, როგორიც საქართველოა და რომლის საგარეო ვალი 5 მილიარდ აშშ დოლარზე მეტია, ქვეყნიდან ბუნებრივი რესურსების დაუმუშავებლად გატანა დანაშაულის ტოლფასია. ამ მიმართებით ხელისუფლებას მეტი ქმედითი ღონისძიებების გატარება ჭირდება

ქვეყნის ეკონომიკის ასაღორძინებლად, უარყოფითი სავაჭრო სალდოს შესამცირებლად და მშპ-ის გასაზრდელად. ამისათვის აუცილებელია პირველ რიგში ბუნებრივი რესურსების სასაქონლო პროდუქციად გადაქცევა და, ამ გზით მისი მაქსიმალურად და ეფექტიანად გამოყენება. ქვეყნისათვის ბევრად მომგებიანია, როცა ექსპორტზე გაგვაქვს არა ნედლეული და ნახევარფაბრიკატები, არამედ მზა პროდუქცია. შეცდომაა, როცა ავეჯის წარმოების დიდი გამოცდილების მქონე ქვეყანაში, ხის მორები გაგვაქვს კაპიკებად და მზა ავეჯი შემოგვაქვს მამასისხლად. საქართველო, რომელსაც ავეჯის წარმოების საკმაოდ მდიდარი გამოცდილება გააჩნდა, სადაც წლების წინ უზარმაზარი საავეჯო კომბინატები მუშაობდნენ, ხელისუფლებას მათ მოშლა-განადგურებაზე კი არა, გამოშვებული პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებაზე უნდა გაემახვილებინა ყურადღება. ბოლოსდაბოლოს, XXI-ე საუკუნეში, ქვეყნისათვის რა გახდა ერთი თანამედროვე უახლესი ტექნოლოგიით აღჭურვილი საავეჯო კომბინატის შექმნა, რომ ამ მიმართებით ქვეყნის შინამოთხოვნაც დავაკმაყოფილოთ და ნამეტი პროდუქციაც ქვეყნის გარეთ გავიტანოთ. ამ პრობლემის მოსაგვარებლად ქვეყანაში ადამიანთა ინტელექტუალური რესურსიც მოიძებნება და შემართება, მხოლოდ პოლიტიკური ნებაა საჭირო.

ამ საკითხის თვალსაჩინოდ წარმოჩენისათვის, სტატისტიკის ეროვნული სამსახურიდან ავიღე 2009-2019 წწ. 10 წლის მანძილზე საქართველოდან გატანილი სხვადასხვა ჯიშის ხის მასალისაგან (კაკლის გარდა) დამზადებული სათბობი ხე-ტყის, მორების, კუნძების, ფიჩხების, დაუმუშავებელი, დახერხილი და დაპობილი ნედლეული და ნახევარფაბრიკატების გაყიდვიდან შემოსული თანხები და, ქვეყნის მიერ საზღვარგარეთიდან შესყიდული და შემოტანილი სხვადასხვა დანიშნულების ხის ავეჯში გადახდილი თანხები. აღნიშნულ წლებში საქართველოდან გატანილია სხვადასხვა ჯიშის ხის მასალისაგან (კაკლის გარდა) დამზადებული სათბობი ხე-ტყის, მორების, კუნძების, ფიჩხების, დაუმუშავებელი, დახერხილი და დაპობილი 131,374,400 აშშ დოლარის ღირებულების 394,174.4 მ³, ნედლეული და ნახევარფაბრიკატები, ხოლო შემოტანილია ხის მასალისაგან დამზადებული 406,093,600 აშშ დოლარის ღირებულების სხვადასხვა დანიშნულების ავეჯი. თუ ამ ოფიციალურ მონაცემებს, უკანო-

საქართველოს საგარეო ვაჭრობა (მლნ.აშშ. დოლარი) ცხრილი N1

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 იანვარი სექტემბ
ბრუნვა	5609.4	6913.3	9258.7	10433.0	10932.9	11462.9	9504.4	9407.0	10679.1	12491.8	9193.7
ექსპორტი	1133.6	1677.3	2186.4	2376.6	2910.3	2861.0	2204.2	2113.0	2735.8	3355.7	2719.2
იმპორტი	4475.7	5236.0	7072.3	8056.4	8022.5	8601.8	7300.2	7294.0	7943.3	9136.1	6474.5
სალდო	-3342.1	-3558.8	-4885.8	-5679.7	-5112.2	-5740.8	-5096.0	-5180.9	-5207.6	-5780.4	-3755.3

ნო გზით მოჭრილ და კონტრაბანდის სახით გატანილ ხე-ტყესაც დავამატებთ, რომელიც საკმაოდ სოლიდურია, რომელიც მშპ-ის შექმნაში არავითარ მონაწილეობას არ იღებს და მაფიოზთა ჯიბეებში ილექება, მდგომარეობა კიდევ უფრო სავალალოა. თუამ თანხებს 10 ნელინადზე გავყოფთ, წლიურად საშუალოდ 13,113,744 აშშ დოლარის ხეტიყის ნედლეული და ნახევარფაბრიკატები გაგვაქვს, ხოლო 40,609,360 აშშ დოლარის ამავე ნედლეულისაგან დამზადებული მზა პროდუქცია შემოგვაქვს. თანაფარდობა ერთი სამზეა. მაშინ, როცა ძალზე უხეში გათვლებითაც კი, საშუალოდ წელიწადში გატანილი 39,417.4 მ³ ნედლეული და ნახევარფაბრიკატებისაგან ბევრად მეტი ღირებულების მზა პროდუქციის შექმნას შევძლებდით, ვიდრე ეს ერთი წლის მანძილზე უცხოეთიდან შემოტანილი 40,609,360 აშშ დოლარის ღირებულების მზა ავეჯი იყო. ამით ქვეყნის ეკონომიკაც გაიზრდებოდა, მუშახელი დასაქმდებოდა და რამდენიმე ასეულ ოჯახს შემოსავალი გაუზრდებოდა, უარყოფითი სავაჭრო ბალანსიც ცოტა შემცირდებოდა და მშპ-იც გაიზრდებოდა. თუ ასეთივე პოლიტიკა სხვა დარგებშიც გავტარდებოდა, განსაკუთრებით სოფლის მეურნეობაში, ამით ქვეყნის მასშტაბით საექსპორტო პროდუქცია მნიშვნელოვნად გაიზრდებოდა, ხოლო იმპორტი შემცირდებოდა, რაც საბოლოო ჯამში, თუ ნულზე არა, საგრძნობლად მაინც შეამცირებდა იმ კატასტროფულ უარყოფით ბალანსს, რომელიც სამწუხაროდ დღეს გვაქვს და, რომელსაც -5,780,4 მილიონი აშშ დოლარი ჰქვია. ეს შემცირებული სავაჭრო ბალანსი კიდევ მშპ-ს დაემატებოდა და 41 მილიარდი ლარის ნაცვლად 48 ან 50 გვექნებოდა,

ხოლო თუ ნულოვან შედეგს მივალწევდით და იმპორტ-ექსპორტს ერთმანეთს გაუტოლებდით, მაშინ ხომ, როგორც იტყვიან ჩვენს ბედს ძალღიჯ არ დაჰყევდა და მშპ-იც 60 მილიარდ ლარს მიაღწევდა, რაც ჩვენისთანა პატარა ქვეყნისათვის, მნიშვნელოვანი ნახტომი და წინგადადგმული ნაბიჯი იქნებოდა ეკონომიკაში და, მნიშვნელოვანწილად დადებითად აისახებოდა მოსახლეობის კეთილდღეობის ზრდის საქმეში. მხოლოდ ასეთი რეფორმებითა და რეალურად გამოშვებული პროდუქციის ზრდის ხარჯზე უნდა ავამაღლოთ ქვეყნის ეკონომიკა და არა, ტურიზმითა და მომსახურებით შექმნილი ეკონომიკით, რომელიც რა თქმა უნდა კარგია, მაგრამ ქვეყნის ფეხზე დასაყენებლად არასაკმარისი (ცხრილი N2).

ხის დაუმუშავებელი მასალის გატანასა და მისი მზა პროდუქციად გადაკეთების საქმეში, ერთ მნიშვნელოვან ხელისშემშლელ პრობლემაზეც უნდა გავამახვილო ყურადღება, რაც დღევანდელი სოფლის მოსახლეობისათვის მეტად მტკივნეული და ყურადსაღებია. ამ ცოტა ხნის წინათ, თითქმის ყველა სოფელში ფუნქციონირებდა ხის სახერხი კუსტარული საამქროები, რომელიც ამ მიმართებით ადგილობრივი მოსახლეობის პრობლემებს ნაწილობრივ წყვეტდა და მოსახლეობის კერძო საკუთრებაში არსებული ხის მასალის სასაქონლო პროდუქციად გადაქცევის საქმეში ეხმარებოდა. რატომღაც ამ ბოლო პერიოდში, ვითომდა კონტრაბანდული ხე-ტყის წინააღმდეგ ბრძოლის საბაბით აიკრძალა და, თითქმის ყველა სოფელში ფუნქციონირება შეწყვიტა სახერხმა საამქროებმა. რამაც უამრავი პრობლემა შეუქმნა სოფლის მაცხოვრებლებს. ძვირფასო ხელისუფალნო, მგლის შიშით ცხვარი კი

ბოლო ხუთი წლის მანძილზე ქვეყნის მშპ-ის ზრდისა და ინფლაციის მაჩვენებლები. ცხრილი N2

	2014	2015	2016	2017	2018*	I.2019*	II.2019*
მშპ.მიმდინარე ფასებში მილიარდი ლარი	29.2	31.8	34.0	37.8	41.1	9.7	11.0
მშპ.მუდმივ 2010წ-ფასებში მილიარდი ლარი	25.6	26.3	27.1	28.4	29.7	6.6	7.6
მშპ-ის რეალური ზრდა, პროცენტული ცვლილება	4.6	2.9	2.8	4.8	4.7	4.9	4.5
მშპ-ის დეფლატორი, პროცენტული ცვლილება	3.8	5.9	4.2	6.1	3.6	2.4	3.8
მშპ. ერთ სულზე (მიმდინარე ფასებში), ლარი	7837.4	8524.8	9129.0	10152.0	11013.9	2617.2	2961.1
მშპ. ერთ სულზე (მიმდინარე ფასებში), აშშ დოლარი	4438.3	3754.9	3857.8	4046.8	4345.5	981.0	1081.1
მშპ მიმდინარე ფასებში, მილიარდი აშშ დოლარი	16.5	14.0	14.4	15.1	16.2	3.7	4.0

არ უნდა გავწყვიტოთ, მგელს უნდა ვებრძოლოთ, რომ ცხვარი არ შეგვიჭამოს. საქართველო ის ქვეყანაა, სადაც კარგად ხარობს კაკლის ხეები და იგი საკმაოდ დიდი რაოდენობითაა გაშენებული. მისი ხნოვანება მართალია საუკუნეს და მეტ ხანს ძლებს, მაგრამ დროთა განმავლობაში ბუნებრივი სიკვდილით ან ავადმყოფობით, ეს ხეებიც ხმებია. რატომღაც ბოლო რამდენიმე წლის მანძილზე შეიმჩნევა ქვეყნის მასშტაბით კაკლის ხეების მასიური ხმობის პროცესი. ვინაიდან კაკალის მერქანს განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ძვირფასი ჯიშის მერქანთა შორის და დიდი პოპულარობით სარგებლობს, ამ რესურსითაც უნდა ვისარგებლოთ და ეს ნედლეული გამოუყენებელი არ უნდა დაგვჩქეს. მისგან დამზადებული ავეჯი ხომ უნიკალური და ძვირადღირებულია. განსაკუთრებული მოთხოვნა კაკლის ფე-

სვებისაგან დამზადებულ იარაღის კონდახებზეა, რომლის ღირებულება ხშირ შემთხვევაში, იარაღის ღირებულებას უტოლდება ხოლმე. აი ასეთი მწყობრი ნაბიჯებითა და დაუღალავი შრომით, სწორი ეკონომიკური პოლიტიკითა და ქვეყნის ინტერესებიდან გამომდინარე მიზანმიმართული ქმედებებით, შეიძლება ქვეყნის ეკონომიკის აღორძინება და ხალხის კეთილდღეობის ამაღლება. ამიტომ ხელისუფლებამ ამ მიმართებით მეტი ყურადღება უნდა გამოიჩინოს და სწორი ეკონომიკური პოლიტიკის გატარებით ქვეყნის ეკონომიკა ააღორძინოს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემები.